

623.618
К 95

Ю. Ф. Кучеренко, А. М. Носик, О. П. Дзьобань

ВІЙНИ ХХІ СТОЛІТТЯ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ МЕРЕЖЕЦЕНТРИЧНИХ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ВІЙСЬКОВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Монографія



Державна наукова установа
«Інститут інформації, безпеки і права
Національної академії правових наук України»

Ю. Ф. Кучеренко, А. М. Носик, О. П. Дзьобань

**ВІЙНИ ХХІ СТОЛІТТЯ:
КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ
СТВОРЕННЯ МЕРЕЖЕЦЕНТРИЧНИХ
СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ
ВІЙСЬКОВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ**

Монографія

За загальною редакцією професора *О. П. Дзьобаня*

Харків
«Право»
2025

УДК 623.618

K96

Рецензенти:

С. Г. Гордієнко - доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри національної безпеки та правоохоронної діяльності юридичного факультету Західноукраїнського національного університету;

В. М. Фурашев - кандидат технічних наук, доцент, старший науковий співробітник, перший заступник з наукової роботи директора Державної наукової установи «Інститут інформації, безпеки і права Національної академії правових наук України»

Рекомендовано до друку

*вченою радою Державної наукової установи «Інститут інформації, безпеки і права Національної академії правових наук України»
(протокол № 2 від 11 березня 2025 року)*

*При повному або частковому відтворенні матеріалів
монографії посилання на видання є обов'язковим.*

Кучеренко Ю. Ф

K96 Війни XXI століття: концептуальні аспекти створення мережецентричних систем управління військового призначення : монографія / Ю. Ф. Кучеренко, А. М. Носик, О. П. Дзьобань ; за заг. ред. О. П. Дзьобаня ; Ін-т інформації, безпеки і права Нац. акад. прав, наук України. □ Харків : Право, 2025. □ 252 с.

ISBN 978-617-8602-78-9

У монографії викладено погляди на ведення сучасних і майбутніх війн, у тому числі на перебіг повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України. Наведено авторське розуміння сучасних війн у контексті трансформації їх змісту до новітніх інформаційно-мережевих форм, концептуальних основ створення мережецентричних систем управління військового призначення як складних організаційно-технічних систем, ролі й місця їх ключових елементів, методологічних аспектів управління проектами зі створення та розвитку мережецентричних систем управління військового призначення.

Видання призначене для широкого кола фахівців, які беруть участь у створенні складних організаційно-технічних систем військового призначення, для керівного складу Збройних Сил України, а також науковцям і здобувачам наукових ступенів, які виконують дослідження за цією тематикою.

УДК 623.618

© Кучеренко Ю. Ф., Носик А. М.,
Дзьобань О. П., 2025

© Державна наукова установа
«Інститут інформації, безпеки
і права Національної академії
правових наук України», 2025

ISBN 978-617-8602-78-9

ЗМІСТ

Перелік скорочень.....	5
Передмова.....	10
Розділ 1. Характеристика сучасних і майбутніх війн та основні вимоги до перспективних збройних сил.....	16
1.1. Сучасна війна: трансформація змісту до новітніх інформаційно-мережевих форм.....	16
1.2. Особливості ведення війн майбутнього та характерні ознаки повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України.....	56
1.3. Напрями розвитку збройних сил для їх застосування в сучасних і майбутніх війнах.....	93
Розділ 2. Концептуальні аспекти розробки мережецентричних систем управління військового призначення.....	105
2.1. Досвід застосування сучасних систем управління військового призначення провідних країн світу.....	105
2.2. Концептуальні питання створення мережецентричних систем управління військового призначення.....	121
2.2.1. Ключові аспекти створення мережецентричних систем управління військового призначення.....	121
2.2.2. Роль інформаційних вузлів як одних з основних елементів мережецентричних систем управління військового призначення.....	141
2.2.3. Безпілотні літальні апарати як елементи мережецентричних систем управління військового призначення.....	143
2.2.4. Застосування засобів радіоелектронної боротьби як об'єктів управління в мережецентричних системах управління військового призначення.....	147
2.2.5. Інші інформаційні засоби як об'єкти управління в мережецентричних системах управління військового призначення.....	150
2.2.6. Розвиток теорії застосування різних елементів у мережецентричних системах управління військового призначення та формування розвідувально-бойового інформаційного простору.....	153

2.2.7. Вимоги до збройних сил при використанні мережецентричних систем управління військового призначення.....	156
Розділ 3. Методологія управління проектами зі створення та розвитку мережецентричних систем управління військового призначення.....	
3.1. Управлінські аспекти створення мережецентричних систем управління військового призначення....	159
3.2. Принцип бережливості при створенні мережецентричних систем управління військового призначення.....	173
Післямова.....	179
Використані джерела.....	184
Додатки	
Додаток 1. Основні характеристики засобів повітряно-ударної компоненти, що застосовувались збройними силами Російської Федерації у війні проти України в період з 24.02.22 по 24.12.24 року.....	198
Додаток 2. Основні терміни та їх визначення, що використовуються в теорії та практиці при створенні автоматизованих систем військового призначення.....	226
Додаток 3. Основні характеристики АК РЛДН іноземних держав.....	233
Додаток 4. Основні характеристики БпЛА іноземного виробництва.....	238
Додаток 5. Основні характеристики засобів РЕБ іноземного виробництва.....	243
Додаток 6. Характеристики основних іноземних інформаційних засобів різного призначення.....	247
Додаток 7. Перелік стадій перебування МЦСУ ВП з відповідним її станом протягом життєвого циклу.....	251